

Sygn. akt III AUa 1764/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus (spr.)
Sędziowie	SSA Ewelina Kocurek - Grabowska SSO del. Beata Torbus
Protokolant	Beata Kłosek

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania E. O. (E. O.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego E. O.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 18 lipca 2016r. sygn. akt X U 1725/15

oddala apelację.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSO del. B.Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1764/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział w R. odmówił przyznania E. O. prawa

do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r.,

poz. 748 ze zm.) oraz na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43

ze zm.), gdyż nie wykazał on 25-letniego stażu pracy na dzień 1 stycznia 1999r.

E. O. w odwołaniu od decyzji wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, podnosząc, iż spełnia warunki do przyznania tego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 18 lipca 2016r. oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił, iż E. O., ur. (...), wykazał przed organem rentowym łączny staż pracy na dzień 1 stycznia 1999r. w wymiarze

21 lat, 7 miesięcy i 26 dni, w tym 17 lat, 10 miesięcy i 3 dni pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył do ogólnego stażu pracy okresu nauki w (...) Szkole Zawodowej KWK (...), wobec braku umowy o naukę zawodu, a nadto wskazał, iż okres ten częściowo pokrywa się z już zaliczonym okresem pracy w gospodarstwie rolnym od 29 maja 1971r. do 31 maja 1973r.; nie uwzględnił nadto okresu prowadzenia działalności gospodarczej od 1996r. wobec nieopłacania składek i okresu opieki nad dzieckiem w czasie pobierania renty.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy wskazał, iż ubezpieczony przedstawił pismo z informacją o zawieraniu umów o naukę w (...) Szkole Zawodowej,

a w oparciu o zeznania świadka A. D. ustalił, że nauka trwała trzy lata, przy czym, w każdym tygodniu nauki były dwa dni praktyki w kopalni,

a w pozostałym okresie zajęcia teoretyczne w szkole. Kopalnia zapewniała uczniom posiłki regeneracyjne, umundurowanie, ubrania robocze, bilety miesięczne oraz stypendium.

Sąd I instancji ustalił nadto, iż ubezpieczony od 10 kwietnia 1991r.

był uprawniony do renty inwalidzkiej III grupy, a zawodowo pracował w okresie od 1 października 1992r. do 20 lipca 1994r., tj. do dnia porodu córki J., po czym, zajmował się opieką nad nią oraz jej rehabilitacją. Od 1 czerwca 1996r. ubezpieczony rozpoczął wraz z żoną prowadzenie działalności gospodarczej, przy czym, jako rencista, nie wystąpił o objęcie go ubezpieczeniem społecznym z tego tytułu.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy odniósł się do treści art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura

po osiągnięciu wieku 60 lat dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, czyli 1 stycznia 1991r., osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 25 lat dla mężczyzny, a ponadto nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego.

Sąd I instancji wskazał, że okoliczność sporną w sprawie stanowił wymiar okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonego.

Sąd ten przywołał treść art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r.

Ubezpieczony był uczniem (...) Szkoły Zawodowej przy KWK (...) w latach od 1970 do 1973. Organizację szkolnictwa zawodowego

w tym czasie regulowały przepisy ustawy z dnia 11 marca 1932r. o ustroju szkolnictwa oraz uchwała nr 448 Prezydium Rządu z dnia 21 czerwca 1951r. o ustroju szkolnictwa zawodowego. Osoby, które uczyły się do szkół zawodowych zarówno przed 1951r., jak i po tej dacie, były uczniami, a zatrudnianie młodocianych nie może być mylone z praktyką zawodową uczniów. Sąd Okręgowy wskazał, iż przedłożone przez ubezpieczonego pismo Powiatowego Zespołu Szkół w L. jest niezgodne z obowiązującymi przepisami w zakresie nauki w szkole zawodowej, a on sam zawierał nie umowę o praktyczną naukę zawodu, a umowę stypendialną.

W dalszej kolejności Sąd I instancji odniósł się do prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej i wskazał, iż zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 14a ustawy emerytalnej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 1 listopada 1991r. okresy pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarze Państwa Polskiego objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki. Ubezpieczony nie był objęty obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, zgodnie bowiem z treścią art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin, ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność, które mają ustalone prawo do emerytury lub renty, chyba, że zgłoszą wniosek o objęcie ubezpieczeniem. Ubezpieczony z tej możliwości nie skorzystał i nie odprowadzał składek na ubezpieczenia społeczne, a w konsekwencji, okres ten nie może być uznany za okres składkowy.

Odnośnie okresu opieki nad dzieckiem, Sąd Okręgowy zważył, iż zgodnie z art. 7 pkt 5a ustawy emerytalnej, okresami nieskładkowymi są przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem w wieku do 4 lat, w granicach do 3 lat na każde dziecko. Ubezpieczony, będąc na rencie inwalidzkiej III grupy, zatrudniony był na umowę o pracę i zrezygnował z niej po urodzeniu się córki, nad którą przejął opiekę. Wobec tego, okres ten - od 20 lipca 1994r. do 19 lipca 1997r. - podlegał zaliczeniu do stażu pracy, co jednak spowodowało jego zwiększenie do 24 lat, 7 miesięcy i 26 dni, zamiast wymaganych 25 lat.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie - na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony.

E. O. zaskarżył wyrok w części dotyczącej niezaliczenia do ogólnego stażu ubezpieczeniowego:

1. okresu nauki zawodu w (...) Szkole (...) od 1 września 1970r. do 29 maja 1971r.,
2. okresu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 czerwca 1996r. do 31 grudnia 1998r., który to okres nie był objęty obowiązkiem ustawowym podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu.

Apelujący zarzucił wyrokowi:

1. naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z błędnymi ustaleniami faktycznymi, polegającymi na przyjęciu przez Sąd I instancji, że ubezpieczony nie wykazał wymaganych w/w przepisem prawa 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych;

2. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c., poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegającej na uznaniu, że ubezpieczony nie był zatrudniony przez zakład pracy w okresie nauki w szkole zawodowej oraz nieuznaniu okresu prowadzenia działalności gospodarczej w okresie, gdy, jako rencista, nie miał obowiązku opłacania składki na ubezpieczenie społeczne.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie do stażu pracy spornych okresów, a w razie nieuwzględnienia żądania, uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Rozpoznając apelację ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja E. O., zmierzająca do wzruszenia zaskarżonego wyroku, nie zasługuje na uwzględnienie.

Wnioski, jakie z zebranego materiału dowodowego wyciągnął Sąd Okręgowy, są zgodne z obowiązującym stanem prawnym, a Sąd Apelacyjny w pełni je podziela. Nie budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego trafność rozstrzygnięcia, ani dokonana subsumcja do obowiązujących przepisów prawa w zakresie ustalania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku.

Należy tu wskazać, iż Sąd Apelacyjny aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, zawarte w postanowieniu z dnia 22 kwietnia 1997r., wydanym do sprawy II UKN 61/97, zam. OSNP 1998/3/104, zgodnie z którym, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego, sporządzonego zgodnie z wymaganiami art. 328 § 2 k.p.c., spotyka się z pełną akceptacją sądu drugiej instancji, to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

Wypada jedynie wskazać, iż E. O., składając w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie wykazał stosownymi dokumentami faktu posiadania stażu ubezpieczeniowego w wymiarze 25 lat na dzień 1 stycznia 1999r.

Wykazywany przez niego przed Sądem I instancji okres nauki w (...) Szkole Zawodowej KWK (...) od 1 września 1970r. do 28 maja 1971r. (pozostały okres nauki, przypadający na czasookres od 29 maja 1971r. do 31 maja 1973r. został uwzględniony w ogólnym stażu, jako praca w gospodarstwie rolnym), prawidłowo nie został zaliczony do stażu pracy, jako okres składkowy. Argumenty podnoszone przez ubezpieczonego w tym zakresie nie mogły zostać uwzględnione. Warunkiem zaliczenia spornego okresu do stażu pracy było ustalenie, że odpowiada on desygnatowi definicji zawartej w treści art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016r., poz. 887 ze zm.), zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. zatrudnienie młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r.

Czas nauki ubezpieczonego przypadła na okres obowiązywania ustawy z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. z 1958r. nr 45 poz. 226), zaś w zakresie organizacji szkolnictwa - ustawy o rozwoju systemu oświaty i wychowania z dnia 15 lipca 1961r. (Dz. U. nr 32

poz. 160), a nie przepisów ustawy z dnia 11 marca 1932r. o ustroju szkolnictwa (uchylonej powołaną wyżej ustawą) - jak to wskazał Sąd Okręgowy. Nie zmienia to jednak faktu, że ubezpieczony nie był pracownikiem młodocianym. Do takiego uznania nie wystarczy fakt pobierania stypendium, posiadania prawa do przywilejów związanych z nauką w szkole należącej do resortu górnictwa, czy odbywanie praktyk zawodowych.

Ubezpieczony w spornym okresie nie uczęszczał do szkoły zawodowej dla pracujących, nie zawarł umowy o naukę zawodu i nie wykonywał zatrudnienia, jak pracownik młodociany, jednocześnie ucząc się w szkole utworzonej mocą uchwały nr 448 Prezydium Rządu z dnia 21 czerwca 1951r. o ustroju szkolnictwa zawodowego.

W tej sytuacji, powyższy okres żadną miarą nie może być uwzględniony do stażu pracy. Podobna uwaga odnosi się do okresu wykonywania działalności gospodarczej w czasie przypadającym na pobieranie renty inwalidzkiej.

Ubezpieczony faktycznie był zwolniony z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, gdyż takie prawo dawała mu regulacja zawarta w treści art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz. U. z 1989r. nr 46, poz. 250 ze zm.), jednakże miał prawo do zgłoszenia wniosku o objęcie takim ubezpieczeniem. Z faktu, że nie złożył stosownego wniosku, ani też nie podjął jakichkolwiek działań związanych z uzyskaniem statusu osoby ubezpieczonej, nie może w chwili obecnej wywodzić dla siebie pozytywnych skutków prawnych w sferze związanej z ubezpieczeniami społecznymi. Poprzez fakt ustawowego istnienia możliwości objęcia ubezpieczeniem społecznym w spornym okresie Sąd Apelacyjny nie upatruje luki prawnej, jak to sugeruje odwołujący w swojej apelacji. Z kolei art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawiera wyczerpujący katalog okresów nieskładkowych; próżno w nim doszukać się okresów pobierania renty inwalidzkiej, bądź renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Apelacyjny nie neguje natomiast możliwości doliczenia do wykazanego już skutecznie stażu pracy okresu opieki nad dzieckiem - w trybie art. 7 pkt 5a cytowanej ustawy - w wymiarze 3 lat. Jest to jednakże okres niewystarczający do wykazania 25 lat stażu pracy, wobec wykazanego dotychczas okresu 21 lat, 7 miesięcy i 26 dni.

Reasumując - Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż E. O. nie spełnił przesłanek niezbędnych do nabycia prawa do emerytury, o których mowa w art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Uwzględniając powyższe uwagi, Sąd Apelacyjny nie znalazł żadnych podstaw prawnych do zmiany zaskarżonego orzeczenia i po myśli art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji, uznając ją za bezzasadną.

/-/SSA E.Kocurek-Grabowska /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSO del. B.Torbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR